

Đề bài:
Bình luận về tình
yêu biểu hiện
qua bài
SÔNG
của Xuân Quỳnh.

Bài làm

Nếu cuộc đời ví như một vườn hoa thì tình yêu là mật ngọt, những giọt mật tinh túy nhất mà con người như những con ong chăm chỉ, cả một đời tìm kiếm và chắt chiu trân trọng. Cuộc đời bắt đầu từ khi nào và tình yêu từ đâu mà có thật khó biết rõ nhưng con người biết tình yêu làm cho cuộc sống đời đẹp đẽ hơn lên. Chính vì thế bất chấp thời gian, văn chương của mọi thời đại vẫn đề cập đến tình yêu – một chủ đề mãi mãi giữ được sự hấp dẫn, tươi mới như thuở ban đầu. Không thể nói nhà văn hay nhà thơ nào thành công nhất về đề tài này bởi lẽ tình yêu chỉ có thể cảm nhận bằng trái tim và mỗi người đều có cách nhìn nhận tình yêu khác nhau. Song trong nền văn học Việt Nam, xếp cạnh những ngòi bút lãng tử hào hoa đa tình của Xuân Diệu, Nguyễn Bính... thơ tình của Xuân Quỳnh được xem như là tiếng nói đại diện của phụ nữ về tình yêu đã đạt đến độ say nồng. Đặc biệt với bài thơ *Sóng*, cảm nhận về tình được Xuân Quỳnh đẩy lên mức cao nhất bởi lẽ: Qua hình ảnh của sóng nhà thơ liên tưởng tới tình yêu như là một khát vọng muôn đời của tuổi trẻ. Từ đó bài thơ làm nổi bật ý nghĩa cao đẹp của tình yêu.

*Cái thừa ban đầu lưu luyến ấy
Nghìn năm đâu dễ mấy ai quên.*

Tình yêu – một khái niệm chẳng còn xa lạ gì với nhân loại, nó được xem là gam màu chủ đạo trong cái sắc màu lãng mạn của tâm hồn. Bất kì ai cũng có thể yêu và được yêu, tình yêu không phân biệt tuổi tác bởi chính bản thân nó tồn tại bất chấp thời gian. Nhưng nhắc đến tình yêu, người ta thường nhắc đến tuổi trẻ, có lẽ vì tuổi trẻ và tình yêu thường kết hợp để tạo nên mùa xuân cho đời người ngắn ngủi. Khi viết bài thơ *Sóng*, Xuân Quỳnh cũng đang vào độ thanh xuân, chính vì thế cảm hứng chủ đạo của bài thơ là tình yêu nồng cháy của một thiếu nữ “lần đầu rung động nỗi thương yêu”. Đứng trước biển cả mênh mông, nhìn những con sóng ngày qua ngày nối tiếp nhau vỗ bờ, không mệt mỏi, không ngơi nghỉ, Xuân Quỳnh đã liên tưởng đến tình yêu, một tình yêu vĩnh cửu và “không già”.

Có thể nói Xuân Quỳnh không phải là nhà thơ đầu tiên dùng hình tượng sóng làm biểu tượng cho tình yêu. Còn nhớ Xuân Diệu đã từng viết:

*Anh xin làm sóng biếc
Hôn mãi cát vàng em*

Xuân Quỳnh đã không dùng hình tượng sóng để diễn tả những cảm giác mạnh mẽ, đầy khát khao cháy bỏng “nghiên nát bờ em” (*Biển*) như của Xuân Diệu, Xuân Quỳnh, đi vào chiều sâu tâm tưởng, phân tích những đặc tính, trạng thái của *Sóng* để bộc lộ tình yêu của người con gái đắm thắm, dịu dàng mà cũng rất đỗi nồng nàn, cháy bỏng. Cả bài thơ, nhà thơ đã dùng hình ảnh ẩn dụ so sánh liên hoàn “sóng” làm hình tượng nghệ thuật trung tâm để bộc lộ những suy nghĩ thầm kín của mình về tình yêu cao đẹp nơi người con gái!

*Dữ dội và dịu êm
Ồn ào và lặng lẽ.*

Bài thơ mở đầu như những âm thanh phát ra từ trái tim đang rung động, những cung bậc của cảm xúc được lắng nghe và đặc tả. Có thể nói đó là những đặc tính ngàn đời của sóng, có lúc dữ dội, có lúc dịu êm, nhưng đến với Xuân Quỳnh, điều tưởng như bình thường ấy lại trở thành biểu hiện đầu tiên của tình yêu với “em” biến đổi liên tục, nhiều tâm trạng, nhiều ưu tư, có lúc tưởng chừng mâu thuẫn nhau. Những cặp từ đối lập được Xuân Quỳnh sử dụng để miêu tả cái đối cực của tình yêu, những cung bậc khác nhau, những sắc màu tinh tế mà người con gái cảm nhận khi yêu:

Sóng không hiểu nổi mình

Sóng tìm ra tận bể

Dòng sông chật hẹp khiến con sóng muốn tìm đến biển cả để được vẫy vùng. Một tình yêu không chấp nhận sự nhỏ bé tầm thường, cô đơn mà chỉ muốn vươn đến một chân trời yêu thương xa rộng.

Ai bảo rằng con gái không yêu cháy bỏng. Tình yêu của người con gái như những đợt sóng ngầm không cuộn cuộn trên mặt bể mà xao động dưới lòng sâu, cháy bỏng những khát khao mãnh liệt.

Bởi lẽ “không hiểu nổi mình” mà sóng – em phải vươn đi xa với khát vọng hiểu mình và hiểu tình yêu của mình.

Trước muôn trùng sóng bể

Em nghĩ về anh, em

Em nghĩ về biển lớn

Từ nơi nào sóng lên

Sóng bắt đầu từ gió

Gió bắt đầu từ đâu?

Hàng loạt câu hỏi tu từ được sử dụng đan xem với điệp từ “Em nghĩ” đã mở ra cuộc hành trình tìm kiếm cội nguồn tình yêu của Xuân Quỳnh. Nó như dấu chấm hỏi lớn cứ xoáy sâu vào suy nghĩ và khát vọng khám phá tình yêu của người con gái. Đứng trước biển cả bao la, người con gái muốn vươn đến tận xa mà tìm hiểu tình yêu của mình để khẳng định vị trí, sự tồn tại bền vững của tình yêu ấy giữa vụ trụ bao la. Có thể nói đây không những chỉ là nét trong sáng thơ ngây của một thiếu nữ mà còn thể hiện một tâm hồn đã từng khắc khoải trong tình yêu và khát vọng muôn đời của tuổi trẻ. Chỉ có tuổi trẻ với lý tưởng sống cao đẹp, với tình yêu mãnh liệt và tâm hồn trong sáng mới có được một khát vọng táo bạo như thế.

Ôi con sóng ngày xưa

Và ngày sau vẫn thế

Nỗi khát vọng tình yêu

Bồi hồi trong ngực trẻ

Cũng như con người muôn đời vẫn muốn giữ tuổi xuân thì tình yêu mãi mãi mong chờ sự trẻ trung của tuổi trẻ. Nó là cả một quá trình lâu dài tìm kiếm và chinh phục. Nó đòi hỏi con người phải có khát vọng sống mạnh mẽ

và một niềm tin vững chắc. Như Xuân Quỳnh đã tự thể hiện mình trong bài thơ, thật phần khởi và tự tin, người con gái đã tự đi tìm lời giải đáp cho cội nguồn tình yêu của mình. Một tình yêu như thế, biết khám phá, tìm kiếm những giá trị cao đẹp mới là tình yêu đích thực và có ý nghĩa.

Nhưng rồi cũng như bao người con gái khác, Xuân Quỳnh đã không tìm thấy câu trả lời cho sự tìm kiếm của mình, nhưng thay vào sự suy nghĩ ban đầu không phải là sự thất vọng bi quan mà:

Em cũng không biết nữa

Khi nào ta yêu nhau.

Yêu quá cái lắc đầu nhẹ, nũng nịu âu yếm ấy. Người con gái cho dù khát vọng đến thế nào việc tìm hiểu tình yêu vẫn không giấu được nét dịu dàng, duyên dáng, đáng yêu của mình cũng như thơ tình của Xuân Quỳnh, dẫu có lúc cháy bỏng lửa khát vọng vẫn thể hiện nét duyên thầm rất nữ tính của mình.

Đọc *Sóng* người ta như cảm nhận được những cơn sóng lòng trào dâng chan chứa trong trái tim “em”, từ lúc bắt đầu những rung động đầu tiên cho đến khi dần cảm nhận đầy đủ về tình yêu là cả một chuỗi những băn khoăn, khát khao mong ước. Cả bài thơ cứ dậy lên một khát vọng tình yêu cháy bỏng như một bông hoa đang khoe sắc khoe hương, hé mở dần từng nét đẹp thanh khiết trong tâm hồn chủ thể trữ tình. Và có thể nói nổi nhớ được đề cập đến trong bài thơ là đỉnh điểm trong sự biểu hiện tình yêu và thể hiện vẻ đẹp tâm hồn:

Con sóng dưới lòng sâu

Con sóng trên mặt nước

Ôi con sóng nhớ bờ

Ngày đêm không ngủ được

Lại trở về với hình ảnh con sóng, Xuân Quỳnh mượn cái cồn cào từng đợt của sóng để rất tự nhiên, diễn tả tâm trạng của mình:

Lòng em nhớ đến anh

Cả trong mơ còn thức.

Bài thơ như ngưng đọng giữa khổ thơ chỉ có hai câu mà chan chứa nỗi nhớ, rung rung dòng cảm xúc. Con sóng nhớ bờ thì ngày đêm không ngủ còn em nhớ anh thì trong mơ còn thức, không phân biệt được cả hiện thực và cái huyền diệu đã diễn tả nỗi nhớ da diết đến cháy lòng của Xuân Quỳnh. Có thể nói nổi nhớ chính là thước đo, là minh chứng sống động nhất cho tình yêu, và người con gái khi yêu là hết mình và nhớ nhưng mong ngóng.

Những ngày không gặp nhau

Biển bạc đầu thương nhớ.

Đến với nổi nhớ, tình yêu đã được kết tinh và lấp lánh vẻ đẹp huyền diệu, nó không cụ thể rõ ràng nhưng cao trong sáng và cao đẹp, xuất phát từ trái tim và chỉ có trái tim mới cảm nhận được.

Nếu như nỗi nhớ là thước đo tình yêu nơi người con gái thì tấm lòng thủy chung son sắt trong tình yêu chính là biểu hiện cao nhất, đẹp đẽ nhất của tình yêu:

*Dẫu xuôi về phương bắc
Dẫu ngược về phương nam
Nơi nào em cũng nghĩ
Hướng về anh một phương*

Nếu thiên nhiên có Đông, Tây, Nam, Bắc thì người con gái khi yêu chỉ có một phương duy nhất: phương anh, phương của tình yêu. Xuân Quỳnh đã đo lường những khó khăn trở ngại sau đó mới bày tỏ tấm lòng mình. Điều đó cho thấy tấm lòng bền chặt của người phụ nữ trong tình yêu như một chân lý bất di bất dịch. Và hơn thế nữa, tình yêu son sắt thủy chung bao đời nay đã là nét đẹp truyền thống của người phụ nữ Việt Nam, thể hiện một tình yêu trọn vẹn, biết cho đi chứ không chỉ cần nhận.

Từ chỗ khẳng định lòng thủy chung, ý thơ Xuân Quỳnh thách thức cả sự vô hạn của tự nhiên.

*Cuộc đời tuy dài thế
Năm tháng vẫn đi qua
Như biển kia dẫu rộng
Mây vẫn bay về xa.*

Và để rồi tình yêu nơi người con gái khi đã chín muồi được nâng lên một tầm cao mới, lớn lao và cao đẹp:

*Làm sao được tan ra
Thành trăm con sóng nhỏ
Giữa biển lớn tình yêu
Để ngàn năm còn vỗ.*

Khát vọng tình yêu, nỗi nhớ niềm thương cùng bao chất chiu vun đắp cho tình yêu đã được Xuân Quỳnh nâng lên thành một khát vọng tình yêu vĩnh cửu: được tan ra, được hòa nhập cái riêng vào cái chung để bắt tử hóa tình yêu, để được tồn tại vĩnh hằng với tình yêu của mình. Tình yêu giờ đây đã không còn là những đòi hỏi, mong chờ, nó đã hóa thân thành một tình yêu lớn, giống như con sóng kia sẽ tan ra trong biển lớn để vĩnh hằng bất diệt. Nữ sĩ kết thúc bài thơ vẫn bằng một câu hỏi, câu hỏi của khát vọng, mãi mãi là khát vọng như khát vọng muôn đời của tuổi trẻ. Tình yêu hòa nhập dâng hiến tạo nên một lý tưởng sống cao đẹp đáng cảm phục.

Người con gái nào khi yêu lại không say đắm và khao khát được yêu nồng nàn. Xuân Quỳnh đã sáng tác *Sóng*, đã hóa thân vào sóng để bộc lộ tâm trạng, tình yêu riêng của mình mà cũng là tình yêu chung của những người con gái thời hiện đại. Có thể nói *Sóng* là một biểu hiện mới và cao đẹp của tâm hồn người phụ nữ.

Nguyễn Mai Khanh

Trường THPT chuyên Lê Hồng Phong TP. Hồ Chí Minh